

Jeoloji Mühendisleri Odası: Yarım Asırlık Hizmet ve Geleceğe Yönelik Başlıca Beklentiler

Reşat Ulusay

HÜ Emekli Öğretim Üyesi

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası 11. Dönem Yönetim Kurulu II. Başkanı

“...1975’ten bu yana üyesi olmaktan, etkinliklerine katılmaktan ve hizmet vermekten gurur duyduğum meslek odamızın 50’inci kuruluş yıl dönümünü kutluyor, yarım asırda mesleğimize kazandırdığı değerlerin gelecek nesillere aktarılmasını, JMO’nun mesleğimize sağlayacağı geleceğe dönük çabalarının artmasını ve başarılarının devamını diliyor ve oda üyesi olarak kuruluşundan bu yana JMO’ya hizmet vermiş ve vermekte olan tüm meslektaşlarımıza teşekkür ediyorum...”

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası (JMO); Mayıs 1974’te kurulmuş olup, 2024 yılında kuruluşunun 50. yıl dönümünü kutlamıştır. Yarım asırlık bu süreçte, mesleğin gelişimi ve meslek mensuplarının haklarının korunması konularında önemli roller üstlenmiş olan JMO’nun bugüne değin sunduğu hizmetler ve meslektaşların odadan mesleği daha da ileriye taşıyacak katkıları sağlama beklentisi bu anlamlı dönemde çok daha fazla önem taşımaktadır.

JMO’nun kurulması ve mühendislik diplomasına sahip çıkması nedeniyle 1980’e gelindiğinde, jeolog unvanlı meslektaşlarımızın çoğu fark dersleri alarak mühendis unvanına hak kazanmışlardır. 1982’de Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)’nun da kararıyla üniversitelerde “Jeoloji Mühendisi” unvanlı meslek insanı yetiştirilmeye başlanmış ve meslekte tartışmalı olan “çift unvan” konusu da 1980’lerde son bulmuştur. JMO; kuruluşuna 200’den az sayıda üye ile başlamış-

ken, bugün üye sayısı 20.000’i aşmış, 12 şube, 65 il ve bir ilçe başkanlığı kurarak mesleğin tanıtılması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi açısından önemli katkılar sağlamış bir meslek odası konumuna gelmiştir.

65. Türkiye Jeoloji Kurultayı Açılışı

65. Türkiye Jeoloji Kurultayı

Kuruluşundan bu yana JMO; meslektaşlarının yetki ve sorumluluklarının hukuki çerçevede belirlenmesi, meslek disiplininin korunması ve geliştirilmesi, çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve istihdam olanaklarının artırılması için çeşitli yasal düzenlemelerin yapılması amacıyla girişimlerde bulunmuş; üniversitelerle ve sektör paydaşlarıyla yaptığı işbirliğiyle meslektaşlarına yönelik eğitim seminerleri, sertifikalı kurs programları ve konferanslar düzenleyerek mesleki eğitimin geliştirilmesine katkıları sağlamış; mesleki süreli bilimsel dergiler ile kılavuzlar çıkarılmasının yanı sıra, mesleğin çeşitli dallarıyla ilgili kitapların yazılmasını teşvik edip bastırarak bunları meslektaşların kullanımına sunmuş; doğal afetlere karşı toplumu bilinçlendirme faaliyetlerini yürütme çabası içinde olmuş, ülkemizde meslek mensuplarının bir araya getirilerek hem bilimsel-teknik, hem de sosyal anlamda paylaşımda bulunmalarına olanak sağlayan ve ilk kez Türkiye Jeoloji Kurumu tarafından düzenlenmeye başlanan Türkiye Jeoloji Kurultayları'nın JMO kurulduktan sonra düzenlenmesi görevini üstlenerek 2025 yılında 77'ncisini düzenleyecek olan JMO ülkemizde mesleki bilimsel kongresini yıllardır aralıksız şekilde ve aksatmadan düzenlemiş tek meslek odası olma konusunda örnek olmuş; mesleğin farklı dallarıyla ilgili alanlarda meslektaşlarca kurulmuş derneklerin düzenledikleri bilimsel-teknik etkinliklere destek sağlamış, genç ve emekli meslek mensupları kategorileri için "JeoGenç" ve "Emekli Üye Komisyonu" gibi birimleri oluşturup faal hale getirmiş ve Jeoloji Mühendisliği eğitimi alan öğrencilere "burs" ve "en iyi staj"

ödülleri ile meslektaşlarına da farklı kategorilerde ödüller vererek ve vermeye devam ederek teşvik ve motivasyon işlevini de sürdürmüştür.

Kuşkusuz her kuruluşta olduğu gibi, meslek odaları açısından da en önemli gereksinimlerden biri kendisine ait bir binasının olmasıdır. Başlangıçta tek bir dairede konuşlanan JMO, özellikle 1980'lerin ikinci yarısında bir süre Mimarlar Odası tarafından sağlanan oldukça küçük ve sıkışık bir mekanda görevini sürdürme çabası içinde olmuştur. Bu güçlükler rağmen JMO yönetimlerinin çabaları ve meslektaşlarımızın destekleriyle JMO günümüzde kullanılmakta olan yeni bir bina satın alarak kendi merkez binasına sahip olmuş ve eski dairesi de JMO lokali olarak meslektaşlarına sosyal anlamda hizmet veren bir ortama dönüştürülmüştür.

Kuruluşundan bu yana geçen 50 yıllık süreçte yukarıda değinilen çabaların, Jeoloji Mühendisliği camiasında bıraktığı memnun edici gelişmeler ve kazanımlar yadsınamaz. Bununla birlikte, gelecekte mesleğin daha da gelişmesi, ülkemiz açısından öneminin daha fazla vurgulanması, meslektaşlarımızın istihdam olanaklarının artırılması ve mesleğin uygulamaları, saygınlığı ve elde edilen kazanımların kaybedilmemesi için JMO'nun çabalarının daha da ivme kazanarak devam etmesi meslek mensuplarının geleceğe yönelik başlıca beklentisi olarak görülmektedir.

Dünyadaki gelişmelere ve yeni koşullara baktığında; "teknolojik ilerlemeler"e, "çevreyle ilgili kaygılar"a ve "toplumun değişen gereksinimleri"ne bağlı olarak Jeoloji Mühendisliğiyle de ilgili alanlara yenilerinin eklendiği görülebilir.

mektedir. Örneğin; günümüzde küresel mineral ve doğal kaynak talebi giderek artmakta ve bunların “sürdürülebilir” şekilde işletilmesi giderek önem kazanmış olup, bu kapsamda çevresel etkiyi en aza indiren yeni yöntemlerin ve yaklaşımların geliştirilmesine, daha verimli sondaj yöntemlerinin ve yer kabuğunun derinliklerindeki, ya da deniz tabanının altındaki kaynakların araştırılmasına da gereksinim duyulmaktadır. Ayrıca giderek artan ve insanlığı oldukça hissedilir şekilde tehdit etmeye devam eden “iklim değişikliği etkileri”ne karşı, örneğin yükselen deniz seviyelerine karşı kıyı savunma stratejileri ve karbondioksitin yeryüzünde güvenli bir şekilde depolanması gibi projelerin günümüzde kazandıkları önem örnek olarak verilebilir. Bu tür projelerde Jeoloji Mühendisliği’nin alt dallarının pek çoğundan yararlanılması gerekmekte olup, bu hususun ülkemizde çok iyi vurgulanması gerekmektedir. Ayrıca yenilenebilir enerji projeleri, yeraltı su kaynaklarının yönetimi, madencilik sektöründe maden jeotekniği ve maden hidrojeolojisi gibi alanlarda jeoloji mühendislerine duyulması gereken ihtiyacın yeterli düzeyde vurgulanması için sektörel işbirliklerinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Türkiye’nin önemli bir deprem ülkesi olması dikkate alınarak ve afetler meydana geldikten sonra yara sarma yaklaşımının değil, gerekli önlemlerin afetler meydana gelmeden önce alınmasının önemi vurgulanarak, jeoloji mühendislerinin doğal afet risk yönetimi, kentsel planlama ve altyapı projelerinde daha aktif rol alabilmeleri için ilgili mevzuatın güncellenmesi, zorunlu meslek uygulamalarının belirlenmesi ve bunların yetkili kurum ve kuruluşlarca kabul edilmesinin sağlanması konusunda JMO’nun sarf edeceği çabalar da bu açıdan çok önemlidir.

Yukarıdaki paragrafta belirtilen hususlara yönelik olarak jeoloji mühendisliğiyle ilgili yeni uygulama alanlarının yaşama geçirilmesi açısından, bu meslek dalıyla ilgili eğitim programlarının dinamik bir anlayışla güncellenmesi, bu alanda verilen eğitimin güncel teknolojilerle entegre edilmesi ve uygulamalı eğitimlerin artırılmasının gerekliliğinin ne denli önemli olduğu göz ardı edilmemelidir. Bu konuda JMO geçmiş yıllarda Jeoloji Mühendisliği bölümleriyle eğitim programlarının güncellenmesi konusunda bazı toplantılar düzenlemiş olmakla birlikte, bu konuda yeterli bir ilerleme kaydedilememiştir. Jeoloji Mühendisliği eğitiminin değerlendirilmesi

kapsamında eğitim programlarının güncellenmesini etkileyen başlıca faktörler:

(a) eğitim programlarının günün koşullarına ve teknolojik gelişmelere göre güncellenmesi konusunda ilgili bölümler tarafından duyulan kaygının düzeyi,

(b) ülkenin ihtiyacı olan Jeoloji Mühendisi sayısı konusunda yeterli planlama yapılmaksızın çok sayıda Jeoloji Mühendisliği bölümünün açılmış olması ve

(c) bu bölümlerde daha verimli ve etkin bir eğitimin yapılabilmesi amacıyla öğrenci kontenjanlarının azaltılması, araştırma/eğitim olanaklarının geliştirilmesi ve akademik personel gereksinimi için bölümlerce yapılan taleplerin yeterince dikkate alınmamış olması” olarak sıralanabilir.

Ayrıca bir süredir Jeoloji Mühendisliği bölümlerine az sayıda öğrencinin kaydolması ve bir çok bölümün öğrenci alamaması da dikkat çekici olup, meslek açısından üzerinde önemle durulması gereken bir husustur. Dolayısıyla mesleğin ülkemizdeki geleceği açısından büyük önem taşıyan bu hususlara ilişkin çözüm ve iyileştirme yollarının eğitim kuruluşları ve ilgili sektörlerin birlikte katılımıyla görüşülmesine ve çözüm yollarının aranmasına JMO’nun öncülük etmesi ülkemizde mesleğin geleceğine yapılacak olan çok önemli bir katkı olacaktır.

JMO’nun önümüzdeki dönemde kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve özel sektörle olan ilişkilerini daha da güçlendirerek meslektaşlarımız için yeni çalışma alanları yaratılmasının yanı sıra, meslektaşlarımızın uluslararası projelerde daha fazla görev alabilmeleri amacıyla yabancı meslek odaları ve akademik kurumlarla daha güçlü bağlantılar kurarak bu konularda katkısını arttırması da geleceğe dönük beklentiler arasında sayılabilir.

1975’ten bu yana üyesi olmaktan, etkinliklerine katılmaktan ve hizmet vermekten gurur duyduğum meslek odamızın 50’nci kuruluş yılı dönümünü kutluyor, yarım asırda mesleğimize kazandırdığı değerlerin gelecek nesillere aktarılmasını, JMO’nun mesleğimize sağlayacağı geleceğe dönük çabalarının artmasını ve başarılarının devamını diliyor ve oda üyesi olarak kuruluşundan bu yana JMO’ya hizmet vermiş ve vermekte olan tüm meslektaşlarımıza teşekkür ediyorum.